

WAT MET AL DIE GAS?

**NA DE WET,
DE TOEPASSING**

Bruikbare tips en voorbeelden

In deze brochure vind je...

- 1 het hoe, wat en waarom van de Gemeentelijke Administratieve Sanctie
- 2 discussiepunten om te overwegen
- 3 mogelijkheden voor het nemen van lokale initiatieven

NA DE WET, DE TOEPASSING

Na een turbulent jaar waarin de wetgevende macht aan zet was, stemde de kamer eind mei 2013 de herziening van de wet op de Gemeentelijke Administratieve Sanctie (GAS). Op 1 juli 2013 verscheen de wet in het Belgisch Staatsblad en vanaf 1 januari 2014 gaat die van kracht. Dat er veel kritiek is op deze wet, bleek uit de verschillende protestacties van het middenveld.

Wil je meer weten over de Gemeentelijke Administratieve Sanctie en hier een gefundeerde mening over vormen? Dan is deze brochure iets voor jou. Je vindt er informatie over de GAS en wat jij eraan kan doen. Laat jouw stem ook horen!

Start mijn gemeente op 1 januari sowieso met de GAS?

Neen. Enkel een gemeente of een politiezone die de GAS wil behouden of invoeren, moet het huidige GAS-reglement of de politiecodex aanpassen aan de nieuwe wetgeving.

Moét mijn gemeente de GAS behouden of invoeren en moet ze alle elementen uit de wet overnemen?

Neen. Elke gemeente beslist zelf of ze wel of niet kiest voor het gebruik van overlastboetes. Een gemeente kan de volledige wet toepassen, maar ook kiezen om dit niet of slechts gedeeltelijk te doen. Zo bepaalt de wet dat je GAS-boetes kan geven aan minderjarigen. Een gemeente moet de leeftijdsgrens echter niet zo laag leggen en kan er voor kiezen om enkel meerderjarigen te beboeten. Aan heel wat keuzes zijn gevolgen verbonden. Als een gemeente kiest voor GAS-boetes voor minderjarigen, dan moet ze ook een aantal rechtswaarborgen invoeren zoals bemiddeling en het vragen van een advies aan de jeugdraad.

1. DE GAS: DISCUSSIEER MET KENNIS VAN ZAKEN

Algemeen

Op 13 mei 1999 werd de wet op de Gemeentelijke Administratieve Sanctie gestemd. Deze wet maakt het voor steden en gemeenten mogelijk zelf bepaalde vormen van overlast te bestrijden. Ze kunnen (overlast)feiten vaststellen, vervolgen en bestraffen. Sinds 1999 gebeurden heel wat wijzigingen aan de wet, de meest recente in het voorjaar van 2013.

Hoe omschrijft de wet de GAS?

“Een Gemeentelijke Administratieve Sanctie is een maatregel met een repressief karakter, die door een orgaan van actief bestuur wordt opgelegd door middel van een eenzijdige rechtshandeling als reactie op een inbreuk op een rechtsnorm of een publiekrechtelijk voorschrift.”

De Gemeentelijke administratieve sanctie is dus een overlastboete die een gemeente of stad kan uitschrijven om op te treden tegen **overlast**. In de wet staat echter geen sluitende definitie van het begrip overlast. Lokale overlast wordt omschreven als: *“De openbare overlast heeft betrekking op, voornamelijk individuele, materiële gedragingen die het harmonieuze verloop van de menselijke activiteiten kunnen verstoren en de levenskwaliteit van de inwoners van een gemeente, een wijk, een straat, kunnen beperken op een manier die de normale druk van het sociale leven overschrijdt. Men kan openbare overlast beschouwen als lichte vormen van verstoring van de openbare rust, veiligheid, gezondheid en zindelijkheid¹”.*

GAS-boetes moeten overlast bestrijden

Steden en gemeenten bepalen groten-deels zelf of, hoe en waarvoor ze GAS gebruiken

Een gemeente die gemeentelijke administratieve sancties wil inzetten, moet drie dingen doen:

- 1 Een aangepast **politie-reglement** of een afzonderlijk GAS-reglement opmaken en vermelden dat GAS een mogelijke sanctie is.
- 2 **Vaststellend ambtenaren** aanduiden en opleiden om inbreuken te kunnen vaststellen. Wie zijn deze ambtenaren? Alle ambtenaren van lokale, provinciale of gewestelijke overheden, personeel van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden of van een autonoom gemeentebedrijf die een opleiding van 40 uur volgden. Hoe gaat dit in z'n werk? De vaststellend ambtenaar stelt de overlast vast, maakt een proces verbaal (p.v.) op en bezorgt dit aan de sanctionerend ambtenaar. Bij minderjarigen gaat ook een kopie naar het parket.

- 3 Een **sanctionerend ambtenaar** aanduiden die het p.v. beoordeelt. Hij of zij kan een procedure opstarten binnen de 6 maanden na de vaststelling.

Wat er in het reglement staat of wie vaststellend of sanctionerend ambtenaar is, valt onder de **gemeentelijke autonomie**. De wetgever bakent enkel de grenzen af.

De gemeente kan een akkoord afsluiten met justitie waarin ze regelen voor welke zaken uit het strafwetboek de gemeente een administratieve geldboete kan opleggen. Dit zijn de zogenaamde **gemengde inbreuken**. Voorbeelden hiervan zijn illegale graffiti aanbrengen of vandalisme. Die inbreuken zijn strafbaar volgens het strafwetboek, maar het parket treedt in de praktijk zelden op omdat ze de laagste prioriteit hebben.

Een boete is maximaal €350 voor volwassenen en €175 voor minderjarigen

¹ omzendbrief OOP 30bis van de Minister van Binnenlandse Zaken

De vernieuwde wet biedt ook de mogelijkheid om **plaatsverbod** te controleren aan de hand van een GAS-boete. Wie een aantal keer op dezelfde plaats een inbreuk pleegt, kan van de gemeente het verbod krijgen om niet langer in die straat of buurt te komen. De burgemeester legt het plaatsverbod op voor minimaal 1 maand en kan dit twee maal verlengen.

Meerderjarigen

De overlastboete voor meerderjarigen is maximaal **350 euro**.

De sanctionerend ambtenaar kan een **bemiddeling** voorstellen aan een meerderjarige. Daarnaast kan de sanctionerend ambtenaar of op vraag van de 'overtreder' voorstellen om **gemeenschapsdienst** te doen, in plaats van de administratieve geldboete te betalen. Deze gemeenschapsdienst mag niet meer dan dertig uur bedragen.

Je kan een GAS-boete **in beroep** aanvechten binnen de maand nadat je op de hoogte bent gebracht van de beslissing van de sanctionerend ambtenaar. Hiervoor stap je als meerderjarige naar de politierechtbank.

Minderjarigen

Ben je **14 jaar** op het ogenblik van de feiten? Dan kan een gemeente kiezen om je een administratieve geldboete op te leggen. Het maximumbedrag is **175 euro**.

De gemeente heeft nu een aantal verplichtingen:

- Minderjarigen en hun ouders informeren waarvoor ze een overlastboete kunnen krijgen.
- Een advies vragen aan de **jeugdraad** bij het aanpassen van het lokale GAS-reglement.
- Een **bemiddelingsgesprek** aanbieden om de schade van de inbreuk te herstellen. Dit gesprek gebeurt door een onafhankelijke persoon

GAS kan vanaf 14 jaar

Een advies van de jeugdraad is verplicht als de GAS voor minderjarigen wordt gebruikt

of dienst. Als de bemiddeling niet slaagt, kan deze persoon of dienst je **gemeenschapsdienst** (maximaal 15u) voorstellen. Indien je die 'naar behoren' uitvoert, betaal je de boete niet. Als dit niet lukt, betaal je ze wel.

- De sanctionerend ambtenaar kan de ouder(s) of voogd van de minderjarige informeren in het kader van "de procedure van **ouderlijke betrokkenheid**". De ouders of voogd geven mondeling of schriftelijk hun opmerkingen over de feiten en hoe ze er tegen gaan optreden. De sanctionerend ambtenaar kan hiervoor een gesprek vragen met de ouder(s) of de voogd en de minderjarige.
- Als minderjarige kan je in **beroep** gaan tegen de boete bij de jeugdrechter. De jeugdrechter kan de boete bevestigen, herzien of een jeugbeschermingsmaatregel opleggen.
- Bij het starten van een procedure, krijg je als minderjarige een gratis **advocaat** om je bij te staan.

2. JOUW GEDACHT!

De voorbije jaren formuleerden jeugd- en andere sectoren heel wat bedenkingen bij de wet rond de Gemeentelijke administratieve sanctie. Met één centrale boodschap: het gebruik van GAS als instrument om overlast te bestrijden, houdt heel wat risico's in. Voldoende risico's om te kunnen stellen dat het beste GAS-reglement misschien wel géén GAS-reglement is. De kritiek gaat over 'rechtsonzekerheid', 'rechtsongelijkheid', 'schending van de scheiding der machten', 'willekeur', 'ondoordachte leeftijdsverlaging', enzoverder. Maar wat als het wel zover komt, als blijkt dat jouw gemeente hier toch voor kiest? Daarom reiken we je stof aan om ook in jouw gemeente het debat te openen.

Overlast is een heel ruim begrip. Zoek mee naar een duidelijke afbakening

1. Een duidelijke definitie van overlast om willekeur te vermijden of wat is overlast nu precies?

De omschrijving van overlast (zie p. 5) die vandaag bestaat, laat steden en gemeenten een grote ruimte om zelf af te bakenen welke gedragingen in aanmerking komen. Er kunnen grote verschillen ontstaan tussen gemeenten, en zelfs binnen één gemeente kan de regeling van straat tot straat en van wijk tot wijk anders zijn. Ongelijkheid (verschillende regels per gemeente) en onzekerheid (welke regels gelden waar?) zijn het gevolg.

De 'sanctioneerbare gedragingen' die in een politiereglement staan, zijn vaak erg ruim omschreven. Hierdoor hangt veel af van de interpretatie van de vaststellend ambtenaar. Een blikje op de grond gooien is voor de ene vaststellend ambtenaar een slordigheid, voor de ander sluikstorten. Hetzelfde geldt voor: 'op zoek zijn naar drugs', 'speeltuigen gebruiken op een manier die niet hoort', 'mensen aan het schrikken brengen', ...

Er is dus nood aan een duidelijke(re) omschrijving, criteria en opvolging. Hierdoor hangt overlast niet enkel af van de tolerantiedrempel van individuen, maar bepalen objectieve criteria wat overlast is.

De laatste jaren zien we ook een uitbreiding van 'materiële ordehandhaving' (tastbare problemen i.v.m. openbare veiligheid, netheid, ...) naar 'morele ordehandhaving'.

Voor materiële ordehandhaving ligt de afbakening van een overtreding duidelijker. Sluikstorten bijvoorbeeld is het storten van afval op plaatsen waar dit wettelijk of reglementair verboden is. Je kan dit dus objectief vaststellen. Bij morele ordehandhaving is er echter nood aan een morele norm als referentie. De vraag is dan wiens morele norm we gebruiken en hoe je als burger 'zeker' kan zijn dat

We stellen voor om het begrip 'overlast' in het politiereglement af te bakenen naar 'enkel individuele, materiële gedragingen' in plaats van 'voornamelijk individuele, materiële gedragingen'. Die tenslotte 'het harmonieuze verloop van de menselijke activiteiten verstoren en niet '... kunnen verstoren'. In een jeugdadvies kan je deze definitie voorstellen. Probeer met de jeugdraad tot een aanbeveling te komen welke gedragingen voor jullie wel en niet passen in dit lijstje.

je binnen het kader van de norm handelt. 'Speeltuigen gebruiken op een manier die niet hoort', welke manier is dat dan? Of: 'op zoek zijn naar drugs' welk gedrag 'bestraf' je dan? Rondwandelen? Zoeken? Deze gedragingen zijn niet objectief meetbaar. Of wat te denken van de burgemeester die zei dat op de grond spugen wel mag door wielertoeristen, maar niet door jongeren?

ADVIES JEUGDRAAD AALTER 7 NOVEMBER 2008

(...) Tot onze grote spijt vonden we in datzelfde GAS-reglement een bijzonder jeugdovriendelijke maatregel.

In artikel 27 lezen we: "Rolschaatsen, skeelers en rolplanken: Het gebruik van rolschaatsen, skeelers en rolplanken is verboden rond alle openbare gebouwen die zich bevinden op het grondgebied van Aalter, met uitzondering van het skatepark." Skatende jongeren worden hierdoor dus verbannen tot de 600m² asfalt aan het gemeentelijk sportpark.

Wat het bestuur blijkbaar niet inziet is dat skateboarden en skeelers door jongeren ook als gewoon transportmiddel worden gebruikt. Uiteraard moet het aanbrengen van schade aan het openbaar domein bestraft worden. Maar skaters verbieden op openbare domein gaat te ver. U gaat toch ook geen fietsen verbieden aan het Gemeentehuis omdat enkele jongeren – als eerbetoon aan onze lokale held Kenny Belaey – van de trappen springen met hun fiets? Overlast en schade verbieden steunen we volledig. Maar dergelijke draconische maatregelen schieten hun doel ver voorbij.

Gelieve de kindvriendelijke toon van het reglement door te trekken en ook jongeren het recht niet te ontzeggen om te spelen en om zich te verplaatsen. Gelieve het verbod op skaten te veranderen in een verbod op schade aan het openbaar domein. (...)

2. Leeftijdsverlaging, moet niet!

De herziene GAS-wetgeving laat toe om jongeren vanaf 14 jaar een boete te geven. Verschillende argumenten pleiten echter tegen die leeftijdsverlaging: Er gebeurde geen evaluatie van de vorige leeftijdsverlaging tot 16 jaar. Daarnaast is de jeugdcriminaliteit de voorbije jaren niet gestegen volgens cijfers van het Nationaal Instituut voor de Criminologie en Criminalistiek². Is GAS een noodzakelijk reglement en het meest geschikte instrument om overlast door jongeren in te perken? Hier bestaan geen objectieve gegevens over.

Het VN-Comité voor de Rechten van het Kind spoort onze overheden aan om na te gaan of de GAS-wet niet in tegenspraak is met het Kinderrechtenverdrag³. In haar advies over de GAS, geeft het Kinderrechtencommissariaat volgende punten aan⁴:

- Je mag kinderen niet verdenken, vervolgen voor strafbare feiten die niet volgens het nationale of internationale recht verboden zijn (art. 40 van het Kinderrechtenverdrag). In de wet blijft de term overlast vaag en opent ze een weg naar willekeur.
- Enkel een onpartijdige, onafhankelijke autoriteit of rechterlijke macht mag beslissingen opleggen (art. 40). De wet schuift een gemeentebtenaar als beslisser naar voor.
- De overheid moet wetten, procedures, autoriteiten en instellingen realiseren die in het bijzonder voor kinderen bedoeld zijn (art. 40). Het wetsontwerp sanctioneert minderjarigen op dezelfde gronden als volwassenen. Er bestaat nochtans een specifiek systeem voor minderjarigen onder het jeugdbeschermings- en sanctierecht. Dit systeem is wellicht voor verbetering vatbaar, maar bevat zeker een aantal waarborgen die niet in de GAS terug te vinden zijn. Dit systeem vertrekt van de noden van minderjarigen en niet van het bestraffen van gedragingen.

GAS voor minderjarigen? Liever niet (en het moet niet!)

Je kan met de jeugdraad pleiten om GAS in jouw gemeente niet voor minderjarigen in te voeren. Maar besef wel dat de GAS-wet in dat geval nog steeds van toepassing is op jeugdverenigingen of jeugthuizen. Zij worden immers aangesproken via hun verantwoordelijke, die altijd meerderjarig is.

GAS ADVIES JEUGDRAAD NIJLEN 25 OKTOBER 2012

(...) De jeugdraad neemt er kennis van dat gemeentebesturen voortaan de minimumleeftijd om jongeren te kunnen beboeten mogen verlagen naar 14 jaar. Wij wensen als jeugdraad ons hierover negatief uit te laten: enerzijds bewijzen de cijfers dat er erg weinig jongeren beboet worden dus we zien niet in waarom de leeftijd verlaagd dient te worden en anderzijds menen we dat vooral de ouders getroffen worden want een 14- of 15- jarige kan nog geen vakantiewerk of weekendwerk uitoefenen en zal dus niet zelf de boete betalen. We hopen dat ons gemeentebestuur niet mee zal gaan in een verhaal waarbij men jongeren gaat beboeten om ze uit een negatieve spiraal te halen en waarbij de samenleving nogal vaak over jongeren spreekt in termen van overlast wat we erg jammer vinden. (...)

² <http://nicc.fgov.be>

³ VN-Comité voor de Rechten van het Kind, Concluding Observations: Belgium, 18 juni 2010, CRC/C/BEL/CO/3-4, § 82 (g) en § 83 (h)

⁴ Kinderrechtencommissariaat, advies op de Gemeentelijke administratieve sanctie, 15 april 2013

3. Bemiddeling en gemeenschapsdienst: bezint eer ge begint

Over de bemiddeling kan je heel wat discussiepunten aanreiken.

Eerst is er de vraag: is er sprake van bemiddeling, als de 'overtreder' als enige alternatief een (zware) boete kan betalen? Het vrijwillige aspect – eigen aan bemiddeling – geldt niet echt in dit geval. Verder is het verloop en de procedure van de bemiddeling niet vastgelegd door de wetgever. Lokale verschillen zijn hierdoor soms groot.

We geven je enkele bedenkingen mee die zowel van toepassing zijn op bemiddeling als op gemeenschapsdienst:

- Neem de stem van de 'overtreder' voldoende ernstig: je bent geen crimineel als je wildplast, misschien zijn er ook te weinig publieke toiletten?
- Bemiddeling en gemeenschapsdienst moeten in verhouding zijn met de overlastfeiten. Een kleine overtreding moet leiden tot een korte gemeenschapsdienst en/of tot een beperkt gesprek, waarbij niet heel het leven van de 'overtreder' wordt betrokken.
- Organiseer en begeleid bemiddeling en gemeenschapsdienst met kennis van zaken. Dit veronderstelt arbeidsintensieve maatregelen en specifieke competentieprofielen. Investeer dus voldoende hierin, zodat het kans heeft op slagen.

Alles begint met een goed gesprek... of toch niet?

Preventie eerst!
In een advies kan je voorgaande elementen vermelden. Daarnaast kan je ijveren voor een waarschuwing, voor er een p.v. wordt opgemaakt. Nu doen sommige vaststellers dit op eigen initiatief, maar het kan perfect deel uitmaken van een integraal beleid waarin aandacht is voor preventie. De jeugddienst kan hierin ook een rol spelen, zeker als de (eventuele) overtreding gebeurt door jeugdverenigingen of jeugdhuizen.

4. Plan – do – act – (en vooral) check!

Analyse vormt de basis voor elk goed lokaal beleid. We moedigen dus sterk aan om het veiligheidsbeleid te baseren op een analyse van de bestaande noden en mogelijkheden én een grondige evaluatie van het gevoerde beleid. Op die manier kan een gemeente oorzaken aanpakken en integraal werken.

Enkele vragen die je zeker kan bespreken:

- Wie kreeg boetes?
- Waarvoor en waar werden die uitgedeeld?
- Wie deed de vaststelling?
- Werd bemiddeling en/of gemeenschapsdienst opgestart en hoe verliep die?
- Ervaarde diegene die een boete kregen dit als rechtvaardig?
- Hoe verliep de communicatie tussen de vaststellend/sanctionerend ambtenaar en diegene die de boete kreeg?

Volgens de nieuwe wetgeving zijn gemeenten verplicht een databank bij te houden waarin alle uitgeschreven boetes geregistreerd worden. Deze databank kan perfect de basis vormen voor analyse en evaluatie. Steek hiervoor je licht op bij je gemeente, eventueel via de jeugddienst.

Op elk moment van de analyse moeten jongeren hun verhaal kunnen doen. Gebruik hiervoor zowel jeugdraad als buurt- of doelgroepgerichte participatietrajecten met extra aandacht voor de diversiteit aan jongeren in je gemeente. Je kan met de jeugdraad ook zelf het initiatief tot evaluatie nemen. Kijk zeker eens naar je buurgemeenten. Als ze in dezelfde politiezone vallen, is een gezamenlijke evaluatie waardevol. Ook in andere gevallen kan het interessant zijn om te 'gluren bij de burens'.

Neem de situatie in jouw stad of gemeente onder de loep!

5. Goede informatie als noodzakelijke voorwaarde

Geïnformeerd op maat!

In de nieuwe wet staat 'informatieplicht' ingeschreven als de GAS-wet toepasbaar is voor minderjarigen.

Artikel 15 stelt dat "de gemeente verplicht is om de in de gemeente wonende minderjarigen en hun ouders of voogden, via alle mogelijke communicatiemiddelen, op de hoogte te brengen van de inbreuken die met gemeentelijke administratieve sancties bestraft kunnen worden."

Dit betekent dus dat jongeren en hun ouders informatie moeten krijgen op maat.

GAS ADVIES JEUGDRAAD MAASMECHELEN 28 JUNI 2013

(...) Indien een jeugdvereniging van een andere gemeente hun kampbezoek doet in Maasmechelen, zal deze ook op de hoogte gebracht moeten worden van ons GAS-reglement.

Wij adviseren om hier goed over te communiceren. (...)

Jongeren en jeugdraad zijn ervaringsdeskundige bij uitstek en de jeugddienst heeft heel wat ervaring en eigen kanalen om te informeren. Geef in een advies aan welke voor jullie een geschikte manier is. Vergeet ook niet de jongeren die als bezoeker in de gemeente komen of jongeren die niet aangesloten zijn bij een vereniging.

3. AAN DE SLAG MET DAT GEDACHT!

Leeft het GAS-debat bij de bevolking en/of lokaal bestuur?

JA

NEE

Wordt de GAS al ingezet?

Wordt de GAS al ingezet?

JA

NEE

JA

NEE

Evalueer het reglement en stuur aan op een herziening d.m.v. een advies, een verzoekschrift, burgervoorstel of volksraadpleging, door een actie, een motie, info-avond, ...

Organiseer een grondig maatschappelijk debat voordat de GAS in uitvoering gaat d.m.v. een advies, een volksraadpleging, een actie, info-avond, ...

Plaats het thema op de publieke agenda door gerichte (ludieke) acties.

Maak geen slapende honden wakker!

Schrijf een advies met de jeugdraad

Volgens de nieuwe wet is een advies van de jeugdraad verplicht als het GAS-reglement wordt aangepast en van toepassing is op minderjarigen. Ook als de GAS niet van toepassing is op minderjarigen, kan de jeugdraad op eigen initiatief een advies formuleren. Niet aarzelen en doen! Jeugdverenigingen en jeugdhuizen krijgen immers sancties via de eindverantwoordelijke, die altijd meerderjarig is. Als er bijvoorbeeld geluidsoverlast is op een fuif, draait de eindverantwoordelijke (bijvoorbeeld de hoofdleder) op voor de boete.

De wet geeft niet specifiek aan op welk moment of hoe een gemeente advies aan de jeugdraad moet vragen. Aangezien het politiereglement in het najaar 2013 herbekeken wordt, is het ook een goed moment om een advies te formuleren. Anders bestaat het risico dat de jeugdraad een kant-en-klaar pakketje aangeboden krijgt en een advies beperkt blijft tot een formaliteit.

Veel GAS-reglementen worden opgemaakt per politiezone, niet per gemeente. Dit betekent dat je best het advies van de jeugdraad afstemt met de andere jeugdleden binnen de politiezone. Een overzicht van de politiezones vind je op www.lokalepolitie.be.

Daarnaast is een jaarlijkse evaluatie met bijhorend advies een grote meerwaarde! De jeugdraad kan op eigen initiatief de gegevens van het voorbije jaar opvragen en reacties sprokkelen bij jongeren en jeugdverenigingen.

De jeugdraad kan uiteraard bij de jeugddienst aankloppen voor hulp!

Aarzel niet om de betrokken ambtenaren of politie uit te nodigen op de jeugdraad om meer informatie te krijgen of om van gedachten te wisselen.

Een advies is altijd een goed idee!

Ook het gemeentedecreet biedt enkele mogelijkheden:

Verzoekschrift

(gemeentedecreet Art. 201)

Elke inwoner kan zelf een schriftelijke vraag als verzoekschrift stellen aan de gemeenteraad of college van burgermeester en schepenen. Je kan hierin je eventuele bezorgdheid over de aanpassing van de GAS-wet aangeven. Gemeenten hebben hiervoor meestal een contactambtenaar, en soms ook modelformulieren beschikbaar. De gemeente kan zelf beslissen of het verzoekschrift een agendapunt op de gemeenteraad wordt. In grote steden wordt het meestal in een gemeentecommissie behandeld.

Voorstellen van burgers

(gemeentedecreet Art. 200)

Elke inwoner kan een voorstel doen aan het gemeentebestuur. Je kan vragen of voorstellen agenderen op de gemeenteraad. Die voorstellen kunnen gaan over het beleid zelf of over de dienstverlening. De voorwaarde hiervoor is dat voldoende inwoners ouder dan 16 jaar het voorstel steunen. Je hoeft dus niet stemgerechtigd zijn om op deze manier je stem te laten horen. De meeste gemeenten hebben een standaardformulier ter beschikking. Neem hiervoor contact op met je gemeente, bijvoorbeeld via de jeugddienst.

De gemeentelijke volksraadpleging

(gemeentedecreet Art. 205 e.v.)

De gemeenteraad kan, op eigen initiatief of op verzoek van de inwoners van de gemeente, kiezen voor een volksraadpleging. De lokale overheid legt dan een vraag (een ja – nee vraag) voor aan de bevolking.

Voldoende inwoners van de gemeente moeten dit initiatief steunen.

Laat je stem horen!

Acties en burgerinitiatief

Je kan ook kiezen voor een minder formele weg en een actie organiseren om een punt op de agenda te brengen van de gemeenteraad, bijvoorbeeld het bestaand reglement in vraag stellen of een duidelijk signaal geven als je weet dat de bespreking geagendeerd staat. Met een goede en doordachte actie kan je je onvrede laten zien en het draagvlak tonen.

Naast individuele acties, kan je ook overwegen om de lokale pers te betrekken bij je standpunt. De Gemeentelijke Administratieve Sancties hebben op veel aandacht kunnen rekenen in de nationale pers. Ongetwijfeld is nu ook de lokale pers geïnteresseerd in de mening van jongeren in jouw gemeente.

Op zoek naar zichtbaarheid... Vergeet de pers niet!

HET NIEUWSBLAD 27 JUNI 2013

BORGLOON - Oppositiepartij Stroop voerde dinsdag in Borgloon actie tegen de GAS-boetes en zette de afschaffing van het bestaande reglement op de agenda van de gemeenteraad.

De oppositiepartij wil komaf maken met meer GAS-boetes. 'We willen duidelijk maken dat bijkomende boetes geen optie zijn', zegt Loes Orij van Stroop. 'En we worden hierin blijkbaar gevolgd. Daar zijn we tevreden mee. We willen niet dat jongeren onder de zestien jaar een boete krijgen in Borgloon en we willen ook niet dat de boetes verhoogd worden.'

Deze voorstellen worden nu ook gevolgd door de meerderheid. Burgemeester Danny Deneuker (SPA) toonde zich bereid om een overleg over de GAS met de andere burgemeesters van politiezone Borgloon te starten.

Alle politieke fracties beslisten daarom de stemming van de twee agendapunten die de oppositie had voorgelegd, uit te stellen totdat duidelijk wordt welke aanpassingen aan het bestaande GAS-reglement mogelijk zijn.

'We zullen goed toekijken op het verdere verloop, maar zullen positief meewerken aan een aanvaardbare oplossing, met een zo breed mogelijk politiek en maatschappelijk draagvlak', zegt Loes Orij.

Hoe breder, hoe beter!

Hoe breder het netwerk is dat je kan uitbouwen en hoe groter de gedragenheid voor je standpunt, hoe groter de impact. Ga dus op zoek naar partners die je standpunt delen!

Ouders vormen in de GAS-wetgeving een natuurlijke partner. Zij worden immers mee op gesprek gevraagd bij de procedure van ouderlijke betrokkenheid. En als het tot een boete komt, zullen zij vaak de portemonnee moeten open trekken. In heel wat gemeenten is er een afdeling van de Gezinsbond die de belangen van ouders en gezinnen verdedigt. Ook scholen, jeugdwerk en andere sociaal-culturele organisaties zijn interessante partners.

De jeugdraad kan bij het opstellen van zijn advies hun oor te luisteren te leggen bij die afdeling van de Gezinsbond of bij andere organisaties binnen de gemeente die ouders en gezinnen een warm hart toedragen.

De lokale afdelingen van de Gezinsbond kunnen op hun beurt hun vertrouwde kanalen inzetten om de boodschap van jongeren te versterken door:

- Een info-avond te organiseren voor de leden van de plaatselijke afdeling
- GAS aan bod laten komen in een memorandum aan de plaatselijke politici
- Leden met vragen over een uitgeschreven boete door te verwijzen naar de sociaal juridische dienst van de Gezinsbond

Netwerk je een weg

Evaluatie

Maak tenslotte op regelmatige basis een grondige evaluatie van de GAS-regelgeving in jouw gemeente: waarvoor werden boetes uitgeschreven? Bestaan er preventieve maatregelen om de naleving van het reglement mogelijk te maken? Hoe vaak kregen jongeren en jeugdorganisaties een boete? Hoe vaak slaagde bemiddeling of gemeenschapsdienst?

Deze informatie kan erg goede input zijn om de gemeenteraad te vragen het reglement te herbekijken of te investeren in preventie.

4. DE JEUGDDIENST ALS BRUG NAAR DE GEMEENTE

Jeugddiensten kunnen een brug vormen in communicatie en afstemming tussen GAS-ambtenaren en jongeren, jeugdraad en/of jeugdverenigingen. Het is hun taak om de belangen van jongeren te behartigen binnen het lokale beleid. Met betrekking tot het overlastdebat betekent dit voor de jeugddienst:

- Zit mee aan tafel met betrekking tot veiligheid als beleidsdomein;
- Ken de rol van politie, van de vaststellend en de sanctionerend ambtenaren;
- Heb zicht op welke boetes uitgeschreven worden aan minderjarigen en jeugdverenigingen;
- Vertaal de stem van jongeren naar andere diensten;
- Neem een dragende rol op als het gaat over communicatie met en informatie voor jongeren.

Een grotere betrokkenheid krijgen in de uitvoering van GAS is moeilijk voor een jeugddienstmedewerker. **Deontologisch** is een opdracht als vaststellende ambtenaar niet verenigbaar met de taak van jeugddienstmedewerker. Deze laatste vraagt immers een optreden als vertrouwenspersoon van jongeren of minstens een grote betrokkenheid op de leefwereld van jongeren.

Daarenboven is er in de meeste steden en gemeenten geen **traditie** bij de politie om samen te werken met de jeugddienst. Het zal dus behoorlijk wat inspanning vragen van de jeugddienst om mee aan tafel te kunnen zitten en gehoord te worden. Jeugddiensten kunnen wel meteen een **informerende** en **bemiddelende** rol opnemen. Bemiddelen valt hier niet in te vullen als de 'bemiddeling zoals opgenomen in de GAS-wetgeving' maar bemiddelen

GAS ADVIES JEUGDRAAD MECHELEN 24 APRIL 2013

(...) *Oorzaken aanpakken*

Indien zou blijken dat in een bepaalde zone veel gasboetes voor wildplassen worden uitgeschreven, lijkt het aangewezen om de oorzaak van dit probleem aan te pakken. Bijvoorbeeld het ontbreken van publieke plaszuilen in de stad. Aan perron M en het douaneplein is er bijvoorbeeld geen plaszuil maar is er wel een skatebowl die overdag kinderen, tieners en jongeren aantrekt, die momenteel nergens kunnen plassen. Dat de toiletten van perron M niet opengezet kunnen worden om vandalisme te vermijden lijkt logisch, maar er zijn op dit moment ook geen alternatieven. Verder is het belangrijk om aan te geven dat de oorzaken aanpakken niet hetzelfde is als het plaatsen van een verbodsbord en zeggen dat je daar niet mag plassen, dat is communicatie maar pakt de oorzaak niet aan. (...)

als alle partijen rond de tafel brengen voor een gesprek voor er een boete wordt uitgeschreven. Of door bijvoorbeeld de leefwereld van jongeren te vertalen wanneer zich conflicten voordoen. Tenslotte kan de jeugddienst zo structurele knelpunten in de gemeente aanklagen.

Praktijktips voor jeugddiensten

- Ga als betrokken partij mee aan tafel zitten bij de aanpassing van het politiereglement of de aanpassing van het GAS-reglement.
- Ondersteun de adviesverlening vanuit de jeugdraad.
- Neem een sensibiliserende en informerende rol op ten aanzien van jongeren en jeugdverenigingen. Reglementen kunnen verschillen van gemeente tot gemeente, van wijk tot wijk of van straat tot straat. Het is geen eenvoudige opdracht om te weten welke verboden waar gelden. Bovendien zijn heel wat 'sanctioneerbare gedragingen', opgenomen in politiereglementen, vaak ruim omschreven zodat de interpretatie van de vaststellende ambtenaar een grote rol speelt. Dit maakt jouw rol des te belangrijker!
- 'Bemiddel' tussen overheidsdiensten (waaronder politie, vaststellend ambtenaren en sanctionerende ambtenaren) en jongeren in geval van conflicten. Vanuit de jeugddienst heb je de perfecte positie om beide werelden samen te brengen.
- Tegelijk ben je tussenschakel tussen jongeren en andere gemeentelijke diensten: bij de technische dienst pleiten voor extra vuilbakken, bij de dienst ruimtelijke planning jeugdparticipatie organiseren bij de heraanleg van een plein, met politie het aanplakreglement bekijken,...

- Tenslotte nog een bedenking bij de verenigbaarheid van de rol van jeugddienstmedewerker en de rol van vaststellend ambtenaar. Als jeugdambtenaar probeer je een constructieve, positieve relatie op te bouwen met kinderen en jongeren in de gemeente/stad. Dit komt onder druk te staan als je tegelijk inbreuken kan (moet?) vaststellen.

CASE

"In een gemeente werd een fuif georganiseerd door een jeugdbeweging. Er werden op voorhand houten pijlen opgehangen om de weg te wijzen naar de fuif tent. Een groepje vrijwillige leiders waren verantwoordelijk voor de voorbereiding van de fuif en gingen dus onder andere de pijlen ophangen. Voor de opkuis waren echter andere vrijwilligers verantwoordelijk. Een aantal van hen gingen de dag nadien rondfietsen om de pijlen weg te halen. Ze zagen er echter twee over het hoofd! Die twee overblijvende pijlen werden de dag nadien wel opgemerkt door een vaststellend ambtenaar die prompt een p.v. opmaakt."

Een dergelijke situatie is eerder gebaat bij een waarschuwing dan bij een boete. De vaststellend en sanctionerend ambtenaar kennen echter de context niet. De jeugddienst wel. Eén telefoontje tussen beide, kan een andere blik werpen op een situatie en de sanctie mogelijk beïnvloeden.(...)

6. MEER LEZEN

- [Vlaamse Jeugdraad, Advies Gemeentelijke Administratieve Sancties \(4 april 2012\)](#)
- [Vlaamse Jeugdraad, Advies Gemeentelijke Administratieve Sancties 2 \(3 april 2013\)](#)
- [Kinderrechtencommissariaat, Advies Gemeentelijke Administratieve Sancties voor minderjarigen? \(15 april 2013\)](#)
- [Gezinsbond, Advies Gemeentelijke Administratieve Sancties \(15 april 2013\)](#)
- [Steunpunt Algemeen Welzijnswerk/Vlastrov, Advies over het wetsontwerp betreffende de gemeentelijke administratieve sancties \(8 april 2013\)](#)
- [Kinderrechtencoalitie, Standpunt kinderrechtencoalitie over gemeentelijke administratieve sancties \(GAS\) \(15 maart 2012\)](#)
- Rom, M., Vanobbergen, B., Coene, E. & Van Ceulebroeck, N. (2012) *Een reus op lemen voeten: GAS voor minderjarigen* in Filip Coussée en Lieve Bradt (red.) *Jeugdwerk en sociale uitsluiting. Handvatten voor emanciperend jeugdbeleid*, Uit de Marge
- Van Ceulebroeck, N. (2013) *GAS door een jeugdbрил* in 'Handboek lokaal jeugdbeleid', Politeia: Brussel
- Karuur i.s.m. VVJ en VVSG (2011) *Jong gespuis in het gemeentehuis*, Politeia: Brussel

Je kan op de website www.gasboetes.be het volledige wetgevende luik raadplegen.

5. CONTACT

Meer tips of informatie nodig? Deze organisaties helpen je verder!

VERENIGING
VLAAMSE
JEUGDDIENSTEN

MINDERHEDEN
FORUM

COLOFON

Uitgave

Vereniging Vlaamse Jeugddiensten vzw
Ossenmarkt 3
2000 Antwerpen
www.vvj.be
info@vvj.be

Tekstsamenstelling en redactie

Nathalie Van Ceulebroeck (VVJ vzw)

Arktos, Chirojeugd Vlaanderen,
Formaat, FOV, Gezinsbond, Karuur,
Kinderrechtencommissariaat, KSJ-KSA-
VKSJ, LISS, Minderhedenforum, Scouts
en Gidsen Vlaanderen, Steunpunt
Algemeen Welzijnswerk, Uit De Marge,
VDS, Vlaamse Jeugdraad, Vlastrov, VVJ

Vormgeving

Made by Hanna